

## **Åtgärdsprogram mot buller 2024-2028 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller**

Framställan från miljö- och hälsoskyddsnämnden

### Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Åtgärdsprogram mot buller 2024-2028 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller i enlighet med bilaga 1 till utlåtandet antas.
2. Åtgärdsprogram mot buller 2019-2023 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller (dnr KS 2019/145) utgår som styrdokument i och med antagandet av Åtgärdsprogram mot buller 2024-2028 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller.
3. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska översända Åtgärdsprogram mot buller 2024-2028, till Naturvårdsverket samt till övriga aktörer som berörs av åtgärdsprogrammet.

### **Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen**

#### Sammanfattning av ärendet

Sedan år 2002 finns ett EU-direktiv avseende omgivningsbuller, som har införlivats i svensk lagstiftning genom förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Enligt förordningen ska Stockholm och övriga städer med mer än 100 000 invånare enligt direktivet ta fram ett åtgärdsprogram för omgivningsbuller baserat på en kommunomfattande bullerkartläggning samt redogörelse för antal människor som är exponerade. Enligt förordningen ska åtgärdsprogrammet revideras vart femte år, fastställas av kommunfullmäktige och därefter redovisas till Naturvårdsverket, som rapporterar vidare till EU-kommissionen. Eftersom Naturvårdsverkets avrapportering bör ske efter årsskiftet och åtgärdsprogrammet gäller från 2024, är det angeläget att det fastställs så snart som möjligt.

Åtgärdsprogrammet fastställs av kommunfullmäktige och ska utgöra stadens samlade syn på hur nämnder och bolag ska arbeta med omgivningsbuller. Åtgärdsprogrammet utgår från nationella lagar och regler samt nationella myndigheters vägledningar. Ett centralt underlag för åtgärdsprogrammet är den senaste kommunomfattande bullerkartläggningen från 2022. Arbetet har också utgått från stadens styrande

dokument samt målsättningar för minskad bullerexponering och förbättrad ljudmiljö, exempelvis stadens översiktsplan och stadens miljömål.

Det nya förslaget till åtgärdsprogram mot buller 2024-2028 ersätter stadens nuvarande åtgärdsprogram för 2019-2023 som beslutades av kommunfullmäktige år 2019.

## Beredning

Ärendet har initierats av miljö- och hälsoskyddsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Stockholms Stadshus AB, Länsstyrelsen Stockholm, Region Stockholm, Swedavia och Trafikverket. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen Stockholm Hamn AB, AB Stockholmshem, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, AB Familjebostäder och Skolfastigheter i Stockholm AB. Exploateringskontoret och trafikkontoret har besvarat remissen genom kontorsyttranden. Fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Swedavia har inte inkommit med svar.

*Stadsledningskontoret* ser positivt på förslaget till det nya åtgärdsprogrammet som har en tydligare inriktning att omhänderta trafikbuller från de kommunala vägarna. Trafiknämnden är huvudansvarig för åtgärderna och kontoret betonar att kostnaderna behöver inrymmas inom nämndens ram samt stå i proportion till effekten.

*Exploateringskontoret* berörs endast indirekt av åtgärdsprogrammet men ser positivt på inriktningen med ett ökat fokus på åtgärder vid källan samt ambition att identifiera synergieffekter som gröna bullerlösningar som även främjar biologisk mångfald och bindning av växthusgaser.

*Trafikkontoret* anser att de åtgärder som föreslås är realistiska och kan genomföras inom programperioden givet att det finns resurser i form av budget och bemanning.

*Stockholms Stadshus AB* ser positivt på det uppdaterade åtgärdsprogrammet och anser att en tydlig strategi för hantering, planering och finansiering av bulleråtgärder krävs i stadens plan- och byggprocess samt att en analys och utvärdering av åtgärdskostnaderna i förhållande till deras effektivitet och nytta görs i samband med detaljprojektering av respektive åtgärd.

*Länsstyrelsen Stockholm* bedömer att kommunen har tagit fram ett bra program men anser att ansvarsuppdeleningen för olika bullerkällor mellan myndigheter och förvaltningar samt skälen till avgränsningen mellan det kommunala och det statliga vägnätet behöver förtydligas i programmet.

*Region Stockholm* anser att det är av stor vikt att i möjligaste mån minska befolkningens och inte minst barnens, utsatthet för buller och att förbättra ljudmiljön generellt i staden är en långsiktig hållbar och kostnadseffektiv strategi. Därutöver

lämnar regionen förslag på förtydliganden och exempel på bullerreducerande åtgärder.

*Trafikverket* anser att åtgärdsprogrammet är väl utformat och ambitiöst och har inget att erinra mot förslaget.

### Föredragande borgarrådets synpunkter

Buller är ett stort folkhälsoproblem och dess negativa påverkan på vår hälsa och livskvalitet är omfattande. Buller kan ge upphov till många olika besvär, från sömnstörningar och försämrad inlärning till hjärt- och kärlsjukdomar. Extra känsliga för buller är personer med hörselnedsättning, barn, äldre och personer med annat modersmål än det talade. Enligt WHO förloras minst 1,6 miljoner friska levnadsår i Västeuropa till följd av trafikbuller. I Stockholm uppskattas det i bullerkartläggningen som staden utförde 2022 att cirka 400 000 stockholmare utsätts för vägtrafikbuller som överskrider det långsiktiga riktvärdet på 55 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostad, vilket motsvarar drygt 40 procent av stockholmarna. Motsvarande siffra för spårtrafik är cirka 28 000 personer. Många stockholmare påverkas även av flygbuller.

Stockholms stad arbetar aktivt sedan drygt 50 år tillbaka för att motverka detta samhällsproblem. Den första bullerkartläggningen gjordes år 1973, och sedan dess har staden och andra trafikhuvudmän framgångsrikt arbetat med att minska bullerstörningarna från trafiken. År 2004 infördes krav på att staden ska kartlägga omgivningsbullret enligt en gemensam europeisk metod samt fastställa åtgärdsprogram för att komma tillrätta med bullret.

Detta åtgärdsprogram ersätter det förra och ska gälla under åren 2024-2028. I åtgärdsprogrammet presenteras olika förslag och förhållningsätt för att begränsa bullret, med en tydlig målsättning om att bullerproblem ska åtgärdas vid källan.

Med åtgärdsprogrammet kommer arbetet för att förbättra ljudmiljön i Stockholm fortsätta med målet att antalet boende som exponeras för trafikbuller i kommunen minskar. Det har i sin tur en positiv inverkan på stadsmiljön och underlättar bostadsbyggandet och bidrar till att skapa en hållbar stad med förbättrad folkhälsa och livskvalitet.

Stadens målmedvetna arbete mot buller sedan många år tillbaka ger resultat. Bullersituationen i staden som helhet har under de senaste 15 åren förbättrats, om än i en något långsammare takt än tidigare. Minskat buller vid källan och stadens satsningar på åtgärder har delvis motverkats av mer trafik. Jämförelse med tidigare bullerkartläggningar visar att trafikbullret generellt sett har minskat något mer i de centrala delarna av staden än i ytterstaden. Det beror framförallt på trafikregleringar, hastighetssänkningar och stora ombyggnadsprojekt, såsom överdäckningar. Även den tekniska utvecklingen av fordon samt elektrifieringen av fordonsflottan har bidragit till minskat buller.

Det är viktigt att staden fortsätter att planera för bulleråtgärder för att skapa en god ljudmiljö i hela staden, inte minst på skol- och förskolegårdar och på offentliga platser som torg, parker och naturområden. Den nationella Miljöhälsoenkäten 2019 visar att allt fler barn bor i bullerutsatta lägen. I Stockholms län har andelen 12-åringar som rapporterar allvarlig bullerstörning fördubblats mellan åren 2011 och 2019 (från 4,3 till 8,9 procent) och i Stockholms stad är andelen 12 procent. Det är således av stor vikt att minska stadens invånares, och inte minst barnens, utsatthet för buller.

Därför ser jag särskilt positiv på arbetet för en förbättrad ljudnivå på skolor och förskolor, med målet om att årligen åtgärda en gård där riktvärdet om 50 dBA överskrids på hela eller delar av gården. Det finns tydliga synergieffekter mellan stadens bullerreducerande arbete och det pågående arbete för att förbättra tryggheten och luftkvaliteten i skol- och förskolenära miljöer, genom hastighetsbegränsningar eller omledningar av trafiken samt gång- och cykelfrämjande åtgärder. En förbättrad trafiksituation i närheten av de miljöer där barn vistas bidrar till en bättre ljudmiljö, förbättrad luftkvalitet, minskade klimatutsläpp och ökad livskvalitet för de unga stockholmarna och de vuxna omkring dem, både familj och personal.

Idag är det endast 30 procent av stockholmarna som har mindre än 200 meter till ett tyst område med en ljudnivå under 45 dBA. Därför är det särskilt viktigt att fortsätta verka för att rekreatiomsområden med tystare miljöer, som möjliggör avkoppling och motverkar stress, ska värnas och tillgängliggöras för fler stockholmare.

Utifrån remissinstansers inkomna synpunkter har mindre justeringar gjorts i programmet. Det handlar om förtydliganden avseende vilken metodik för att beräkna antalet exponerade invånare respektive redovisningsmått för uppmätt buller i skolmiljöer har använts samt skälet till avgränsningen mellan det kommunala och det statliga vägnätet.

## Bilagor

1. Åtgärdsprogram mot buller 2024-2028 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller, (slutgiltig version), dnr KS 2024/184- 16.1
2. Åtgärdsprogram mot buller 2024-2028 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller, (med spårade ändringar) dnr KS 2024/184-16.2

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

**Reservation** av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis bifalla förslag till beslut

2. Att staden utreder kulturljudzoner med mer tillåtande bullernivåer från både trafik, kultur- och nattliv.
3. Att därutöver anföra

Vi ser positivt till att ett åtgärdsprogram mot buller kommer på plats och ser fram emot implementeringen av den. Däremot vill vi lyfta att programmet inte ska utgöra ett alltför stort och långtgående hinder för att bygga fler bostäder i vår stad. Vi har en akut bostadsbrist i Stockholm och att försvåra för att fler bostäder kommer på plats vore att ta ett steg bakåt. Därför bör noggranna övervägningar göras för att kunna uppnå både låg bullernivå och ett högt bostadsbyggande.

Vi ser även att åtgärder tas för att minska det som ger upphov till störande och sjukdomsframkallande buller, samtidigt som vi har goda och ändamålsenliga krav på bullerskydd vid byggande.

Liberalerna vill att Stockholm ska vara en stad som sjuder av liv och rörelse. Därför är det också viktigt att stadens kultur- och nöjesliv måste få tillåtas låta även in på sena tider av dygnet. Vi har noterat att de nuvarande bullerreglerna är alltför trubbiga och utgör dels ett hinder för bostadsbyggandet men även för kultur- och nattelivet.

Vi värnar om bådars existens och möjligheter i Stockholm och vill därför se att det finns särskilda kulturljudzoner där högre ljudnivåer tillåts. Detta menar vi skulle skydda både restaurang- och krogbranschen från att tvingas stänga och förlorade arbetstillfällen men även att kulturen ges utrymme samtidigt som vi bygger fler bostäder för allt fler stockholmare.

**Kommunstyrelsen** delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 5 juni 2024

Karin Wanngård  
Kommunstyrelsens ordförande

**Reservation** av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Delvis bifalla borgarrådsberedningens förslag till beslut
2. Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna är i stort positiva till förslagen till åtgärdsprogrammet för buller. Vi anser dock att staden kan vara mer aktiv i sina insatser för att dämpa bullerstörningarna. Vi vill särskilt påpeka att staden på eget initiativ men i samråd med trafikverket ska genomföra en utredning kring möjliga bullerdämpande åtgärder

på Essingeleden. Dessa åtgärder kan lämpligen delfinansieras av de individuella fastighetsägarna som får minskade bullernivåer.

Likaså anser vi att staden ska utöka bidragen till fastighetsägare och sänka kraven för att erhålla medel så att fler fastighetsägare kan erhålla delfinansiering.

**Reservation** av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

**Reservation** av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förslag till Åtgärdsprogram mot buller 2024–2028.
2. Att därutöver anföra följande:

Centerpartiet välkomnar ett nytt åtgärdsprogram mot buller som ersätter det tidigare som var rådande 2019–2023. Buller är en av de miljöstörningar som dagligen påverkar flest stockholmare. Vilket för enskilda individer kan leda till olika negativa hälsoeffekter så som sömn- och aktivitetsstörningar samt ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar. Eftersom det finns en risk att buller också skapar koncentrationssvårigheter och inlärningsproblem för barn och unga tycker vi det är av extra vikt att verka för låga bullernivåer vid stadens skolor och förskolor.

Åtgärdsprogrammet fokuserar på trafikbuller från kommunala vägar i befintlig miljö vilket innebär att trafiknämnden har ansvar för samtliga åtgärder. Centerpartiet anser det viktigt att arbeta med innovativa lösningar för bullerskydd – helst gröna bullerskydd – fler träd och ett grönare Stockholm innebär också att dämpningen av buller förbättras. Viktigt är också att succesivt fasa ut det egna såväl som upphandlade beståndet av arbetsfordon och maskiner drivna av fossila bränslen i syfte att minska både miljöpåverkan och buller i stadsmiljön.

Centerpartiet finner det dock angeläget att påpeka att en stad måste få leva och låta. Därför driver vi på för en reformering av de nationella regelverken för buller. Som är både trubbiga och i många fall alltför restriktiva, i synnerhet när det gäller ljud från konserter eller barn som idrottar. En skev maktbalans råder där ett fåtal närboende kan stoppa starka allmänna intressen om en levande och attraktiv stad. Därför vill vi skapa zoner i områden där högre ljudnivåer kan tillåtas under hela dygnet.

På samma sätt finner vi många gånger att dagens trubbiga syn på trafikbuller står i vägen för en sund utveckling av Stockholm. En betydande del av Stockholms bostäder hade aldrig blivit byggda om dagens riktlinjer hade varit rådande. Fler aspekter måste tas i beaktande och en av dessa är att bostadslösa människor, eller stressen över att flytta mellan andra- och tredjehandsbostäder, också tär också på människors hälsa. Det finns flera exempel på där exploateringskontoret sagt nej till bostadsbyggen med hänvisning till för höga bullernivåer. Trots att bostäderna enligt

planerna skulle uppföras i direkt anslutning till redan befintliga bostäder och möjligheten till att bygga bullerdämpande fasader utvecklats betydligt sedan ursprungsbyggnationen på platsen. Med denna inställning till bostadsbyggande i stadsmiljö kommer det bli mycket utmanande att nå stadens bostadsmål, i synnerhet om vi också vill värna exempelvis grönområden. Centerpartiet menar därför att en komplex fråga kräver mindre trubbiga regelverk än de som råder och tillämpas idag. Känsligheten för buller varierar trots allt mellan olika människor och frågan är aldrig så enkel som att det är ett decibeltal som ska fälla avgörandet.

## Ärendet

Förslaget till åtgärdsprogram mot buller 2024-2028 har tagits fram av en styrgrupp och arbetsgrupp med representanter från trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Åtgärdsprogrammet har även stämts av med exploateringsnämnden under arbetets gång. Åtgärdsprogrammet fokuserar på trafikbuller från kommunala vägar i befintlig miljö. Trafiknämnden är därför huvudansvarig för åtgärderna.

Åtgärdsprogrammet utgår från nationella lagar och regler samt nationella myndigheters vägledningar. Ett centralt underlag för åtgärdsprogrammet är den senaste kommunomfattande bullerkartläggningen från 2022. Arbetet har också utgått från stadens styrande dokument samt målsättningar för minskad bullerexponering och förbättrad ljudmiljö, exempelvis stadens översiktsplan och stadens miljömål.

Åtgärder där stadens rådighet är begränsad är inte medtagna i programmet, som statlig väg, järnväg, industrier och liknande verksamheter. Stockholms stad bedriver löpande tillsyn enligt miljöbalken på dessa trafikslag och verksamheter för att säkerställa en god ljudnivå för stadens invånare. Förebyggande åtgärder mot bullerstörningar i nyproduktion omhändertas i stadens plan- och byggprocesser.

Åtgärdsprogrammet täcker in strategiska åtgärder av olika slag. Det omfattar skyddsåtgärder i form av fönsteråtgärder och bullerskyddsskärmar, särskilda insatser vid de mest bullerutsatta bostäderna och vid skolor och förskolor, lågbullrande vägbeläggningar samt förbättrad ljudmiljö vid rekreationsområden och offentliga miljöer. För de kommande fem åren föreslås åtgärder inom sju åtgärdsområden. I programmet beskrivs bakgrund och hittills genomfört arbete samt planerade åtgärder för varje område.

A1. Fasadåtgärder

A2. Vägbeläggningar

A3. Åtgärder för de mest bullerutsatta bostäderna

A4. Skolor och förskolor

A5. Rekreationsområden

A6. Offentliga platser

A7. Bullerskyddsskärmar och vallar

Minskade bullernivåer kan leda till positiva hälsoeffekter som minskad risk för sömn- och aktivitetsstörningar samt minskad risk för hjärt- och kärlsjukdomar.

Finansieringen av de föreslagna åtgärderna hanteras inom stadens ordinarie budgetprocess och arbetas in i trafiknämndens budget och verksamhetsplan. Översiktliga analyser av åtgärdernas kostnadseffektivitet har genomförts baserat på erfarenheter av tidigare projekt. En vidare analys av kostnaderna för programmets



åtgärder i förhållande till deras effektivitet och nytta görs i samband med detaljprojektering av respektive åtgärd.

Arbetet kommer i huvudsak att bedrivas, följas upp och avrapporteras i stadens bullerskyddsgrupp under ledning av miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden.

Sedan 2002 finns ett EG-direktiv om omgivningsbuller, som införts i svensk lagstiftning genom förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Stockholm och övriga städer med mer än 100 000 invånare ska enligt direktivet ta fram åtgärdsprogram för omgivningsbuller baserat på en kommunomfattande bullerkartläggning.

Åtgärdsprogrammet ska revideras vart femte år, fastställas av kommunfullmäktige, och därefter redovisas till Naturvårdsverket som rapporterar vidare till EU-kommissionen. Det är angeläget att det fastställs så snart som möjligt eftersom Naturvårdsverkets avrapportering bör ske efter årsskiftet och åtgärdsprogrammet gäller från år 2024.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade den 23 januari 2024 att föreslå kommunfullmäktige att anta förslaget till åtgärdsprogram enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller samt översända antaget program till Naturvårdsverket.

Staden har tagit fram tre tidigare åtgärdsprogram för åren 2009–2013, 2014–2018 samt 2019–2023. Åtgärdsprogram 2024–2028 ersätter nuvarande program.

### **Miljö- och hälsoskyddsnämnden**

**Miljö- och hälsoskyddsnämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 23 januari 2024 följande.

1. att översända åtgärdsprogrammet till kommunfullmäktige.
3. att föreslå att kommunfullmäktige beslutar att komplettera åtgärdsprogrammet med en samrådsredogörelse, om skäl framkommer justera programmet med anledning av inkomna synpunkter och därefter anta förslaget till åtgärdsprogram enligt förordning (2004:765) om omgivningsbuller samt översända antaget program till Naturvårdsverket.

*Särskilt uttalande* av Elin Hjelmestam (L), se Reservationer m.m.

*Särskilt uttalande* av Ashna Ibrahim (C), se Reservationer m.m.

**Miljöförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 8 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Buller är en av de miljöstörningar som dagligen påverkar flest stockholmare. Exponering för buller kan leda till olika negativa hälsoeffekter så som sömn- och aktivitetsstörningar samt ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar. För barn och unga

finns en särskild risk för koncentrationssvårigheter och inlärningsproblem vid exponering för buller i hemmet eller i skolmiljön. Staden har under lång tid arbetat med att begränsa omgivningsbuller. Några av de viktigaste satsningarna som gjorts är skyddsåtgärder i form av fasadisolering för de mest utsatta bostäderna och uppförande av bullerskyddsskärmar. Att begränsa buller genom åtgärder vid källan har fått ett allt större fokus. Sedan arbetet inleddes på 1970-talet har drygt 180 000 boende erhållit minskat buller och därigenom en förbättrad boendemiljö. Miljöförvaltningen vill framhålla vikten av ett fortsatt arbete för att minska bullerstörningar, både i bostäder och i den offentliga miljön, för att förbättra stockholmarnas hälsa och trivsel. Stockholms stads åtgärdsprogram för buller 2024-2028 är ett viktigt led i detta arbete.

### Remissammanställning

Ärendet har initierats av miljö- och hälsoskyddsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Stockholms Stadshus AB, Länsstyrelsen Stockholm, Region Stockholm, Swedavia och Trafikverket. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen Stockholm Hamn AB, AB Stockholms hem, Micasa Fastigheter i Stockholm, AB Familjebostäder och Skolfastigheter i Stockholm AB. Exploateringskontoret och trafikkontoret har besvarat remissen genom kontorsyttranden. Fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Swedavia har inte inkommit med svar.

### Stadsledningskontoret

**Stadsledningskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 3 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget 2024 framgår att buller och höga ljudnivåer behöver minska, bland annat genom att grönska ska användas som naturligt skydd samtidigt som den bidrar till fler ekosystemtjänster.

I Stockholms stads översiktsplan anges att stadsmiljöer ska utvecklas så att det inte uppstår olägenheter för människors hälsa med hänsyn till buller. Skyddsåtgärder ska i första hand inriktas till källan och barns utomhusmiljö ska särskilt beaktas med hänsyn till buller. Det är viktigt att prioritera och vidta bulleråtgärder som skapar förutsättningar för ett ökat bostadsbyggande i täta stadsmiljöer och som stödjer en utbyggnad i enlighet med översiktsplanen. Särskilt angeläget är det att möjliggöra ett ökat bostadsbyggande i goda kollektivtrafiklägen.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget till det nya åtgärdsprogrammet. Förslaget om att använda grönska för att dämpa buller bidrar till mervärden som ökad biologisk mångfald, hantering av dagvatten, bindning av växthusgaser och förbättrat

lokalklimat i form av svalka. Genom att skyddsåtgärder inriktas till källan bidrar det även till möjligheten att bygga nytt vid stadens större gator.

Under våren 2024 har Stockholms stads miljöprogram 2030 skickats på remiss, där ett av delmålen i miljöprogrammet är förbättrad ljudmiljö. Staden ska arbeta med att genomföra bulleråtgärder för såväl bostäder som rekreationsområden, skolgårdar och andra offentliga platser. Det krävs en kraftig minskning av vägtrafiken för att få en märkbar minskning av trafikbullret. En minskning av trafiken behöver därför kompletteras med andra förändringar som minskar ljudet från källan som exempelvis elektrifiering av fordon, lägre hastigheter, minimerad dubbdäcksanvändning och tystare gatubeläggning.

Stadsledningskontoret anser att det nya programmet har en tydligare inriktning att omhänderta trafikbuller från de kommunala vägarna. Detta innebär att trafiknämnden har ansvar för samtliga åtgärder. Vid tillämpning av riktvärdena för åtgärder ska hänsyn tas till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Kostnaderna ska inrymmas inom trafiknämndens ram och både investerings- och driftkostnader ska stå i proportion till effekten, där hur många som berörs av åtgärden är en viktig parameter vid bedömningen.

Efter det förslag som behandlades i miljö- och hälsoskyddsnämnden den 23 januari 2024 har ett samråd skett enligt 5 kap. 7 § miljöbalken. Samrådet genomfördes mellan 12 januari till 11 mars 2024. Enligt miljö- och hälsoskyddsnämnden inkom inga synpunkter som medfört att förslaget har behövt revideras. Programmet ska kompletteras med en redovisning av samrådet.

### **Exploateringskontoret**

**Exploateringskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 24 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Då exploateringskontoret främst arbetar med exploatering för nya bostäder berörs inte kontoret direkt av åtgärdsprogrammet. Dock ser exploateringskontoret positivt på att det i programmet anges att inriktningen för det kommande arbetet, utöver fasadåtgärder, är ett ökat fokus på åtgärder vid källan. Att åtgärda invid källan bidrar till möjligheten att bygga nytt invid stadens större gator och ligger även väl i linje med vad som står i översiktsplanen. Kontoret ser även positivt på att det finns ambition att identifiera synergieffekter, där bulleråtgärder även bidrar till andra positiva effekter i samhället, till exempel gröna bullerlösningar som även främjar biologisk mångfald och bindning av växthusgaser.

### **Trafikkontoret**

**Trafikkontorets** tjänsteutlåtande daterat den 24 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Detta åtgärdsprogram mot buller är en fortsättning på Stockholms stads långsiktiga arbete med att skapa goda ljudmiljöer i staden. Det ersätter åtgärdsprogrammet från perioden 2019-2023. I mångt och mycket är det en förlängning av föregående program men tydligare riktat att i första hand omhänderta trafikbuller från de kommunala vägarna, vilket innebär att trafiknämnden har ansvar för samtliga åtgärder. Trafikkontoret har i egenskap av väghållare samverkat med miljöförvaltningen i framtagningen av åtgärdsprogrammet. Kontorets delaktighet har inneburit att de åtgärder som föreslås är realistiska och kan genomföras inom programperioden givet att det finns resurser i form av budget och bemanning.

## **Stockholms Stadshus AB**

**Stockholms Stadshus AB:s** yttrande daterat den 25 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen ser positivt på det uppdaterade åtgärdsprogrammet mot buller för perioden 2024-2028, där det anges vilka behov och åtgärder som behöver prioriteras för att nå stadens mål för god ljudmiljö för Stockholms invånare. Det är välkommet av koncernens bolag att programmet uppdateras med nya bullerreducerande åtgärder och att avsikten i första hand är att begränsa bullret vid källan. Det är positivt att arbetet med att ta fram programmet har utgått från stadens styrande dokument och strategier där målsättningar för minskad bullerexponering och förbättrad ljudmiljö finns, som till exempel översiktsplan och stadens miljömål. Koncernens bolag arbetar idag med och är delaktiga i dialoger kring dessa frågor men en fortsatt och ytterligare samverkan är en förutsättning för att nå stadens mål. Det krävs en tydligare strategi för hantering, planering och finansiering av bulleråtgärder i stadens plan- och byggprocess, där bostadsbolagen särskilt lyfter påverkan på kommande nyproduktion. I programmet anges att finansieringen av de i programmet föreslagna åtgärderna hanteras inom stadens ordinarie budgetprocess och ska arbetas in i trafiknämndens budget. Koncernledningen anser att det tydligt bör framgå och finnas en strategi för hur finansiering ska ske, då bland annat SISAB ser en risk att eventuella åtgärder kan belasta bolagets budget och därmed påverka kommande hyra för utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna. Det är även viktigt att en analys och utvärdering av kostnaderna för programmets åtgärder i förhållande till deras effektivitet och nytta görs i samband med detaljprojektering av respektive åtgärd. Koncernledningen vill lyfta betydelsen av ett fortsatt arbete för att minska bullerstörningar, både i bostäder och i den offentliga miljön, för att förbättra stockholmarnas hälsa och trivsel. För kompletterande synpunkter hänvisar koncernledningen till dotterbolagens svar i sin helhet.

## **Underremisser**

### ***Stockholm Hamnar AB***

Det övergripande syftet med åtgärdsprogrammet är att förbättra ljudmiljön i staden och minska antalet boende som exponeras för trafikbuller. Inriktningen för

Åtgärdsprogrammet är i första hand att omhänderta trafikbuller från kommunala vägar, vilket innebär att trafiknämnden har ansvar för samtliga åtgärder. Åtgärder föreslås inom åtgärdsområdena: fasadåtgärder, vägbeläggningar, åtgärder för de mest bullerutsatta bostäderna, skolor och förskolor, rekreationsområden, offentliga platser samt bullerskyddsskärmar och vallar. Stockholms Hamnar ser det som mycket angeläget att bolag och förvaltningar inom Stockholms stad arbetar med åtgärder som förväntas leda till minskat buller, då ljudstörningar kan medföra olika negativa hälsoeffekter både för stadens medborgare och för de som besöker staden. Stockholms Hamnar omfattas av reglerna för industribuller och arbetar sedan länge aktivt med bullerbegränsande åtgärder, då våra hamnområden i många fall är belägna nära bebyggelse och annan samhällsverksamhet. Att delta i dialog angående bullerfrågor i stadsutveckling och aktuella detaljplaner samt arbeta för att begränsa bullerstörningarna från hamn och sjöfart kommer även fortsatt att vara en del av den ordinarie verksamheten.

### ***AB Stockholmshem***

Stockholmshem är positivt inställt till åtgärdsprogrammet. Vi anser att huvudspåret att primärt angripa bullerproblematiken vid källan är helt rätt.

### ***Micasa Fastigheter***

Micasa Fastigheter ser det som värdefullt att programmet uppdateras och att nya bullerreducerande åtgärder har planerats. Bolaget ser även positivt på avsikten att i första hand begränsa bullret vid källan. Micasa Fastigheter anser att den fortsatta möjligheten till att söka bidrag vid ljudnivåer mot fasad som överstiger 62 dBA kan öka möjligheten för många fastighetsägare att vidta sekundära åtgärder för att minska buller från omgivningsmiljön. Bolaget uppmärksammar att förslag finns för att reducera buller även genom utformning av fasader och tak. Micasa Fastigheter välkomnar liknande idéer men vill också framhålla att sådana åtgärder inte alltid går i linje med områdesbestämmelser, kulturskydd och gestaltningskrav som också ställs inom staden. Ett uttalat fokus på dessa frågor hälso- och miljöfördelar kan behövas.

### ***AB Familjebostäder***

Familjebostäder ser positivt på Stadens höga ambitioner för att skapa goda boendemiljöer för Stockholms invånare. Dock saknar Familjebostäder en tydlig strategi för att på ett mer strategiskt sätt omhänderta nyproduktionen, som föreslås hanteras i stadens plan- och byggprocess. Familjebostäders erfarenhet är att platser där staden skulle kunna tillföras nya bostäder inte bebyggs därför att det finns en otydlighet i om och hur bullerskyddsåtgärder ska utföras och finansieras. Staden bör redan inom ramen för översiktsplaneringen hantera planering och finansiering av bullerskyddsåtgärder i den mån det finns potential att tillskapa nya bostäder.

### ***Skolfastigheter i Stockholm AB***

SISAB välkomnar det uppdaterade åtgärdsprogrammet och ser att redan befintliga insatser med bullerdämpande åtgärder vid fasad nu kan komma att kompletteras med

åtgärder vid källan i kombination med specifika åtgärder på gårdar för att säkerställa att delar av ytorna uppnår en förbättrad ljudnivå. SISAB ser särskilt positivt på den samverkan som krävs i arbetet för att säkerställa en förbättrad ljudnivå på skolor och förskolor med målet om att årligen åtgärda en gård där riktvärdet om 50 dBA överskrids på hela eller delar av gården. SISAB vill dock poängtera vikten av att åtgärder inte belastar SISAB:s budget som därmed påverkar kommande hyra för utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna.

## **Länsstyrelsen Stockholm**

**Länsstyrelsen Stockholms** yttrande daterat den 15 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Länsstyrelsen anser att kommunen har tagit fram ett bra åtgärdsprogram mot buller i enlighet med förordningen (2004:675) om omgivningsbuller, vars övergripande syfte är att förbättra ljudmiljön i kommunen och minska antalet invånare som exponeras för skadliga bullernivåer.

Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen utvärderar åtgärder som begränsar bullret vid källan, till exempel genom vägbeläggningar som alstrar mindre buller. Beroende på omfattning så kan åtgärden förbättra ljudmiljön för många av kommunens invånare.

Precis som kommunen beskriver i åtgärdsprogrammet är det många faktorer utöver buller som avgör en beläggnings lämplighet, speciellt för stadsgator. Till exempel så behöver luftkvaliteten beaktas vid val av beläggning eftersom tystare vägbeläggning kan generera fler luftburna partiklar, vilket kan motverka arbetet med att nå gränsvärden och målvärden för partiklar. Det är bra att kommunen kommer göra provningar av beläggnings lämplighet inför varje omläggning utifrån platsen och dess förutsättningar.

Flygtrafik och spårtrafik omfattas också av förordningen av omgivningsbuller, men kommunen har gjort en avgränsning i åtgärdsprogrammet att bara fokusera på trafikbuller från kommunala vägar eftersom det är där kommunen har rådighet. I avsnittet om avgränsningar i åtgärdsprogrammet vore det bra om kommunen förtydligar hur ansvaret för olika bullerkällor är uppdelat mellan myndigheter och förvaltningar. Likaså bör kommunen förtydliga skälen till avgränsningen mellan det kommunala och det statliga vägnätet.

## **Region Stockholm**

**Region Stockholms** yttrande daterat den 13 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Region Stockholm instämmer i problembilden att trafikbuller är en av Stockholmsregionens främsta miljöstörningar som påverkar många människors välmående och hälsa. Regionala beräkningar av befolkningens exponering för

trafikbuller visar att drygt 45 procent av invånarna i Stockholms län, motsvarande cirka 1 miljon människor, bor i områden där bullernivån från vägtrafiken överstiger 55 dB i dygnsmedelnivå. Ljudnivån 55 dB har traditionellt sett länge använts som ett riktvärde för buller i Sverige och är förknippat med en ökad risk för negativ hälsopåverkan. Regionala resultat från den Nationella Miljöhälsoenkäten 2019 visar att allt fler barn bor i bullerutsatta lägen samt att andelen 12-åringar som rapporterar allvarlig bullerstörning fördubblades mellan åren 2011 och 2019 (från 4,3 till 8,9 procent). Det är således av stor vikt att i möjligaste mån minska befolkningens, och inte minst barnens, utsatthet för buller.

I åtgärdsprogrammet beskrivs att stadens översiktsplan anger att skyddsåtgärder vad gäller buller i första hand ska inriktas på källan. Region Stockholm anser att det vore önskvärt att åtgärdsprogrammets inriktning på ett tydligare sätt kunde återspegla översiktsplanens mål om att prioritera åtgärder vid källan. Att förbättra ljudmiljön generellt i staden är en mer långsiktig hållbar och också mer kostnadseffektiv strategi. Exempelvis kan större fokus förläggas på att minska bullret generellt invid skol- och förskolegårdar, genom att begränsa eller leda om trafik och sänka hastigheter. Att främja gång- och cykeltrafik bland skolans elever och deras föräldrar samt personal kan även bidra till en förbättrad trafiksituation, och därmed ljudmiljö, invid skolgårdar.

Region Stockholm anser att det vid behov av prioriteringar av områden kan vara av vikt att titta på andra faktorer som påverkar hälsan hos befolkningen i olika områden och prioritera de områden där den sammantagna belastningen på folkhälsan är relativt stor. Det är positivt att den ojämnt fördelade tillgången till rekreationsområden med acceptabel ljudkvalitet har identifierats och att det lyfts att tillgången till goda ljudmiljöer bör förstärkas i dessa områden.

Region Stockholm önskar att vissa förtydliganden görs i dokumentet. Bullerkartläggningen från 2022 i tabell 1 är svårtolkad och riskerar att bli missvisande då det saknas en referens till den metodik som använts för att beräkna antalet exponerade invånare. Region Stockholm anser vidare att det generellt är otydligt om det är ekvivalent, LDEN eller maximal ljudtrycksnivå som avses i dokumentet. Region Stockholm önskar därför att staden förtydligar detta så att kriterierna framgår tydligt.

Även för skolor är det otydligt vilket mått som avses, huruvida det är dygnsekvivalent, maximal eller ekvivalentnivå över tid som verksamheten pågår på skolan som avses. Detta kan med fördel förtydligas i dokumentet inför godkännande.

Förslaget bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

## **Trafikverket**

**Trafikverkets** yttrande daterat den 13 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad har överlämnat en remiss angående Åtgärdsprogram mot buller 2024–2028 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Åtgärdsprogrammet ersätter åtgärdsprogrammet för åren 2019–2023. Åtgärdsprogrammet är väl utformat och ambitiöst. Trafikverket ser mycket positivt på att Stockholms stad har tagit fram ett åtgärdsprogram för buller.

I åtgärdsprogrammet har statlig väg, järnväg, industrier och liknande verksamheter inte beaktats i programmet på grund av att staden saknar rådighet över dessa. Stockholms stad bedriver löpande tillsyn enligt miljöbalken på dessa trafikslag och verksamheter för att säkerställa en god ljudnivå för stadens invånare. Trafikverket har inget att erinra om Stockholms stads åtgärdsprogram mot buller 2024–2028 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller



## Reservationer m.m.

### Miljö- och hälsoskyddsnamnden

#### Särskilt uttalande av Elin Hjelmestam (L)

Vi ser positivt till att ett åtgärdsprogram mot buller kommer på plats och ser fram emot implementeringen av den. Däremot vill vi lyfta att programmet inte ska utgöra ett alltför stort och långtgående hinder för att bygga fler bostäder i vår stad. Vi har en akut bostadsbrist i Stockholm och att försvåra för att fler bostäder kommer på plats vore att ta ett steg bakåt. Därför bör noggranna övervägningar göras för att kunna uppnå både låg bullernivå och ett högt bostadsbyggande.

Vi ser även att åtgärder tas för att minska det som ger upphov till störande och sjukdomsframkallande buller, samtidigt som vi har goda och ändamålsenliga krav på bullerskydd vid byggande.

#### Särskilt uttalande av Ashna Ibrahim (C)

Centerpartiet välkomnar ett nytt åtgärdsprogram mot buller som ersätter det tidigare som var rådande 2019–2023. Buller är en av de miljöstörningar som dagligen påverkar flest stockholmare. Vilket för enskilda individer kan leda till olika negativa hälsoeffekter så som sömn- och aktivitetsstörningar samt ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar. Eftersom det finns en risk att buller också skapar koncentrationssvårigheter och inlärningsproblem för barn och unga tycker vi det är av extra vikt att verka för låga bullernivåer vid stadens skolor och förskolor. Åtgärdsprogrammet fokuserar på trafikbuller från kommunala vägar i befintlig miljö vilket innebär att trafiknämnden har ansvar för samtliga åtgärder. Centerpartiet anser det viktigt att arbeta med innovativa lösningar för bullerskydd – helst gröna bullerskydd – fler träd och ett grönare Stockholm innebär också att dämpningen av buller förbättras. Viktigt är också att succesivt fasa ut det egna såväl som upphandlade beståndet av arbetsfordon och maskiner drivna av fossila bränslen i syfte att minska både miljöpåverkan och buller i stadsmiljön. Centerpartiet finner det dock angeläget att påpeka att en stad måste få leva och låta. Därför driver vi på för en reformering av det nationella regelverket för buller. Som är både trubbiga och i många fall alltför restriktiva, i synnerhet när det gäller ljud från konserter eller barn som idrottar. En skev maktbalans råder där ett fåtal närboende kan stoppa starka allmänna intressen om en levande och attraktiv stad. Därför vill vi skapa zoner i områden där högre ljudnivåer kan tillåtas under hela dygnet. På samma sätt finner vi många gånger att dagens trubbiga syn på trafikbuller står i vägen för en sund utveckling av Stockholm. En betydande del av Stockholms bostäder hade aldrig blivit byggda om dagens riktlinjer hade varit rådande. Fler aspekter måste tas i beaktande och en av dessa är att bostadslösa människor, eller stressen över att flytta mellan andra- och tredjehandsbostäder, också tär också på människors hälsa. Det finns flera exempel på där exploateringskontoret sagt nej till bostadsbyggen med hänvisning till

för höga bullernivåer. Trots att bostäderna enligt planerna skulle uppföras i direkt anslutning till redan befintliga bostäder och möjligheten till att bygga bullerdämpande fasader utvecklats betydligt sedan ursprungsbyggnationen på platsen. Med denna inställning till bostadsbyggande i stadsmiljö kommer det bli mycket utmanande att nå stadens bostadsmål, i synnerhet om vi också vill värna exempelvis grönområden. Centerpartiet menar därför att en komplex fråga kräver mindre trubbiga regelverk än de som råder och tillämpas idag. Känsligheten för buller varierar trots allt mellan olika människor och frågan är aldrig så enkel som att det är ett decibeltal som ska fälla avgörandet.